

Економіка і організація виробництва
Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	17 Електроніка та телекомунікації
Спеціальність	171 Електроніка, 172 Електронні комунікації та радіотехніка, 153 "Мікро- та наносистемна техніка"
Освітня програма	Усі освітні програми зазначених спеціальностей
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	4 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити, 120 годин
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік/МКР
Розклад занять	http://rozk.kpi.ua/
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектори: д.е.н., проф. Марченко В.М. Практичні: викладачі кафедри ЕК
Розміщення курсу	<i>Курс розміщений на університетській платформі Кампус та в Классрумі</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою навчальної дисципліни формування у студентів компетентності:

- забезпечення найкращих результатів діяльності підприємства при найменших затратах ресурсів.

Предмет навчальної дисципліни є система економічних відносин, що виникає в процесі організації та подальшого функціонування підприємства.

Програмні результати навчання, на формування яких спрямована дисципліна:

- володіти сучасними знаннями та методологією організації економічних відносин суб'єкта економічної діяльності;
- раціонально використовувати ресурси в умовах обмеженого попиту на результати діяльності;
- володіти методологією економічного обґрунтування доцільності та економічної ефективності прийняття управлінського рішення.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Базується на знаннях дисциплін «Вища математика», «Філософія» та забезпечує прикладні дисципліни навчального плану рівня ВО перший (бакалаврський).

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ I. Економіка підприємства

Лекція 1. Базові поняття економіки та організації діяльності

Лекція 2. Підприємство в ринковій системі економіки

Лекція 3. Капітал, основні засоби та обігові кошти підприємства

Лекція 4. Обігові кошти підприємства

Лекція 5. Персонал підприємства.

Лекція 6. Організація оплати праці на підприємстві

Лекція 7. Витрати виробництва та собівартість продукції..

Лекція 8. Ціноутворення

Лекція 9. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

Розділ II. Організація діяльності підприємства

Лекція 10. Планування діяльності підприємства

Лекція 11. Організація фінансового забезпечення діяльності підприємства

Лекція 12. Організація виробничого процесу підприємства.

Лекція 13. Організація інвестиційно діяльності підприємства

Лекція 14. Організація інноваційної діяльності підприємства

Лекція 15. Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Лекція 16. Організація логістичної діяльності підприємства

Лекція 17. Організація маркетингової діяльності підприємства

Лекція 18. Реєстрація, реорганізація та ліквідація підприємства.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова

1. Економіка і організація виробництва: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за технічними та інженерними спеціальностями / Петренко К. В., Скоробогатова Н. Є. - К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 177 с.

2. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

3. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навчальний посібник.[Електронний ресурс] – К.: Кондор -Видавництво, 2016. – 378 с. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua>

4. Економіка та організація підприємницької діяльності: навч. посіб / За заг. ред. д.е.н. Н. В. Сментини. – К: ФОП Гуляєва В.М, 2019. – 320 с.

Допоміжна

1. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О.Болтянська - Мелітополь: Люкс, 2020. – 272 с.

2. Небава, М. І. Економіка та організація виробничої діяльності підприємства. Ч.2. Організація виробництва : навчальний посібник / Небава М. І., Адлер О. О., Лесько О. Й. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 131 с

3. Небава, М. І. Економіка та організація виробничої діяльності підприємства. Ч.2. Організація виробництва : навчальний посібник / Небава М. І., Адлер О. О., Лесько О. Й. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 131 с

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми та перелік основних питань
	Розділ I. Економіка підприємства
1	Лекція 1. Базові поняття економіки та організації діяльності Поняття економіки, системи економічних відносин, рівнів економіки, організації виробництва та організації діяльності. Види економічної діяльності та основні напрямки їх розвитку. Суб'єкти макро-, мезо-, мікроекономіки. Організаційна структура економіки.

2	<p>Лекція 2. Підприємство в ринковій системі економіки Поняття підприємства та підприємництва. Класифікація підприємств. Організаційно-правові форми діяльності підприємств. Форми об'єднання підприємств в Україні.</p>
3	<p>Лекція 3. Капітал та основні засоби підприємства Загальна характеристика капіталу та виробничих фондів підприємства. Вартісне оцінювання основних виробничих фондів. Фізичний та моральний знос основних фондів. Суть і призначення амортизації. Розрахунки норм і сум амортизаційних відрахувань. Показники використання та відтворення основних фондів.</p>
4	<p>Лекція 4. Обігові кошти підприємства Склад і структура обігових коштів. Суть поняття нормування, норми і нормативу запасу. Методи нормування. Види запасів на підприємстві. Види нормативів на виробничому підприємстві. Показники використання обігових коштів.</p>
5	<p>Лекція 5. Персонал підприємства. Організація оплати праці на підприємстві Поняття та структура персоналу виробничого підприємств. Класифікатор професій. Показники чисельності персоналу на виробничому підприємстві. Показники руху персоналу.</p>
6	<p>Лекція 6. Організація оплати праці на підприємстві Поняття та функції заробітної плати на підприємстві. Форми і системи оплати праці на підприємстві. Державне регулювання оплати праці</p>
7	<p>Лекція 7. Витрати виробництва та собівартість продукції. Поняття витрат та собівартості продукції. Прямі та непрямі витрати. Поняття про калькулювання продукції. Методи розрахунку витрат. Вплив витрат на розрахунок беззбиткового рівня виробництва. Зона безпеки економічної діяльності.</p>
8	<p>Лекція 8. Ціноутворення Сутність ціни. Види цін. Фактори впливу на ціноутворення. Цінова політика підприємства. Методи ціноутворення. Система знижок та надбавок. Поняття про трансфертне ціноутворення та його регулювання.</p>
9	<p>Лекція 9. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства. Сутність та основні завдання фінансової діяльності підприємства. Система показників оцінювання ефективності діяльності підприємства. Поняття доходу, прибутку та рентабельності.</p>
	<p>Розділ II. Організація діяльності підприємства</p>
10	<p>Лекція 10. Планування діяльності підприємства Поняття планування. Види планів. Особливості стратегічного планування підприємства. Стратегічний план розвитку підприємства. Бізнес-планування. Виробнича програма підприємства. Календарно-тактичне планування.</p>
11	<p>Лекція 11. Організація фінансового забезпечення діяльності підприємства Поняття джерел фінансування діяльності підприємства при різних організаційно-правових формах їх діяльності. Поняття про власні та зовнішні джерела фінансування діяльності. Структура власних коштів підприємства. Кредитування. Види кредитів. Умови кредитування. Поняття про IPO та залучення інвестицій. Венчурне інвестування. Краунфандинг тощо.</p>
12	<p>Лекція 12. Організація виробничого процесу підприємства. Принципи організації виробничих процесів та їх класифікація. Типи виробництв та їх техніко-економічна характеристика. Методи організації виробництва.</p>

	<i>Виробнича структура підприємства. Виробничий цикл. Нормування витрат сировини, допоміжних матеріалів та енергоносіїв на випуск продукції.</i>
13	<i>Лекція 13. Організація інвестиційно діяльності підприємства Інвестиційна діяльність та інвестиції, їх види і характеристика. Виробничі інвестиції, їх склад і структура. Визначення потреби у виробничих інвестиціях, джерела інвестування. Оцінка економічної ефективності виробничих інвестицій.</i>
14	<i>Лекція 14. Організація інноваційної діяльності підприємства Інновації та інноваційні процеси, їх види і характеристика. Інноваційна діяльність, напрями її розвитку в Україні. Особливості оцінювання економічної ефективності інновацій у промисловому виробництві</i>
15	<i>Лекція 15. Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Види зовнішньоекономічної діяльності. Організація експортних операцій. Організація імпорتنих операцій. Митне та нетарифне регулювання експортно-імпорتنих операцій. Непряме оподаткування експортно-імпорتنих операцій.</i>
16	<i>Лекція 16. Організація логістичної діяльності підприємства Поняття логістики підприємства. Функціональні види логістики. Управління функціональними логістичними операціями.</i>
17	<i>Лекція 17. Організація маркетингової діяльності підприємства Поняття маркетингової діяльності. Методи дослідження ринку. Поняття сегментування ринку та позиціонування продукції. Організація просування продукції на ринок.</i>
18	<i>Лекція 18. Реєстрація, реорганізація та ліквідація підприємства. Організація реєстрації підприємства. Види та форми реорганізації підприємства. Процедура ліквідації підприємства. Поняття банкрутства. Процедура банкрутства підприємства.</i>

Практичні заняття

Метою проведення практичних занять є закріплення теоретичних знань та формування у практичних навичок щодо формування системи економічних відносин, пов'язаних з використанням ресурсів та розподілом результатів діяльності підприємства.

1	<i>Тема. Базові поняття економіки та організації діяльності Інституційна структура економіки. Зовнішнє середовище діяльності підприємства.</i>
2	<i>Тема 2. Підприємство в ринковій системі економіки Поняття організаційно-правової форми діяльності підприємства. Види товариств в Україні. Їх відмінності. Державні підприємства. Приватні підприємства. Холдинг, Асоціація.</i>
3	<i>Тема 3. Капітал, основні засоби та обігові кошти підприємства Поняття капіталу. Види капіталу підприємства. Структура основних засобів. Перенесення вартості основних засобів на готову продукцію.</i>
4	<i>Тема 4. Обігові кошти підприємства Структура обігових коштів. Поняття запасів. Норми норми і нормативу запасу. Методи нормування. Показники результативності використання обігових коштів.</i>
5	<i>Тема 5. Персонал підприємства. Організація оплати праці на підприємстві Формування структури персоналу на підприємстві. Ознайомлення з класифікатором професій. Оцінювання та аналіз результативності використання персоналу.</i>
6	<i>Тема 6. Організація оплати праці на підприємстві Сутність та види почасової оплати праці. Часова тарифна ставка. Тарифно-кваліфікаційний довідник. Тарифна сітка. Відрядна оплата праці. Умови її впровадження. Відрядна розцінка. Методика її розрахунку.</i>
7	<i>Тема 7. Витрати виробництва та собівартість продукції. Методика розрахунку прямих витрат на виробництво продукції. Формування непрямих витрат. Розподіл непрямих витрат. Структура витрат. Методика калькулювання. Розрахунок точки беззбитковості та рівня безпеки діяльності.</i>

8	<i>Тема 8. Ціноутворення Методи ціноутворення на підприємстві. Види цін. Етапи розрахунку ціни. Податки в ціні.</i>
9	<i>Тема 9. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства. Фінансові показники результативності діяльності підприємства. Економічні показники діяльності підприємства. Методика розрахунку доходу та чистого прибутку підприємства.</i>
	<i>Розділ II. Організація діяльності підприємства</i>
10	<i>Тема 10. Планування діяльності підприємства Структура стратегічного та бізнес-плану. Їх відмінності та призначення. Методика їх складання.</i>
11	<i>Тема 11. Організація фінансового забезпечення діяльності підприємства Поняття про Cash flow. Розрахунок вартості залучення кредиту.</i>
12	<i>Тема 12. Організація виробничого процесу підприємства. Виробнича структура підприємства. Принципи організації виробничих процесів та їх класифікація. Типи виробництв та їх техніко-економічна характеристика.</i>
13	<i>Тема 13. Організація інвестиційно діяльності підприємства Види інвестицій в діяльність підприємства. Суб'єкти інвестування. Розрахунок обсягів інвестицій. Оцінка економічної ефективності інвестицій.</i>
14	<i>Тема 14. Організація інноваційної діяльності підприємства Інноваційні процеси на підприємстві. Види інновацій. Особливості оцінювання економічної ефективності інновацій у промисловому виробництві</i>
15	<i>Тема 15. Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Процедура пошуку контрагента, укладання зовнішньоторговельного контракту, контролю за виконанням контракту. Митне оформлення товару.</i>
16	<i>Тема 16. Організація логістичної діяльності підприємства Управління процесами постачання, складування, транспортування, розподілу товарів.</i>
17	<i>МКР</i>
18	<i>Залік</i>

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин СРС
1	Підготовка до практичних занять	36
2	Підготовка до МКР	6
3	Підготовка до заліку	6

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Дисципліна «Економіка і організація виробництва» забезпечує формування у студентів теоретичних знань та практичних умінь і навичок на основі:

- **проведення лекцій** у взаємодії студентів і викладача у процесі викладу теоретичного матеріалу, розв'язування проблем, ситуацій, завдань практично-прикладного характеру, використання мультимедіа засобів, структурно-логічних схем, ілюстрацій тощо;
- **практичних занять** під час організації роботи студентів у складі малих груп на умовах змагання, розв'язування індивідуальних та диференційованих задач, вирішення проблемних ситуацій, проведення партнерських дискусій, ділових ігор, презентацій, навчальних проєктів, які моделюють професійну діяльність майбутніх фахівців в умовах ринку тощо;
- **проведення модульних контрольних робіт, тестування** на основі розроблених завдань для закріплення та узагальнення набутих студентами економічних знань, умінь і навичок;
- **проведення заліку** для виявлення рівня сформованих у студентів теоретичних знань та практичних умінь і навичок з кредитного модуля.

Відвідування занять:

Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекції не додаються, і штрафні бали за пропуски занять не передбачено. Втім, вагома частина рейтингу студента формується через активну

участь у заходах на практичних заняттях, а саме у вирішенні завдань, груповій та індивідуальній роботі. Тому пропуск практичного заняття не дає можливість отримати студенту бали у семестровий рейтинг.

На заняттях студенту дозволяється користуватись інтерактивними засобами навчання, в т.ч. виходити в інтернет із метою пошуку навчальної або довідкової інформації, якщо це передбачено тематикою завдання. Активність студента на парах, його готовність до дискусій та участь в обговоренні навчальних питань може бути оцінена заохочувальними балами на розсуд викладача.

Пропущені контрольні заходи:

Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), студенту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого тижня. В разі порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин, студент не допускається до складання заліку за умови пропущення більш як 50% практичних занять.

Заохочувальні та штрафні бали не входять до основної шкали РСО, а їх сума не може перевищувати 10% рейтингової шкали

Заохочувальні бали можуть бути передбачені за виконання творчих робіт з дисципліни (наприклад, участь у факультетських, інститутських олімпіадах з навчальних дисциплін, участь у конкурсах робіт, підготовка оглядів наукових праць тощо)

Політика щодо академічної доброчесності докладно описано у Кодексі Честі КПП ім. Ігоря Сікорського (<https://kpi.ua/code>). Це передбачає, що студент бере повну відповідальність за те, що всі виконані ним завдання відповідають принципам академічної доброчесності.

Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Вказуються всі види контролю та бали за кожен елемент контролю:

Поточний контроль: експрес-опитування, опитування за темою заняття, МКР, тест тощо

Календарний контроль: провадиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог програми.

Семестровий контроль: залік

Умови допуску до семестрового контролю: мінімально позитивна оцінка за семестровий рейтинг більше 40 балів.

1. Рейтинг студента з кредитного модуля розраховується зі 100 балів і формується за:

- роботу на практичних заняттях (виконання практичних завдань, опитування, тестування) (4 оцінювання кожного студента за семестр);

– тестування (4);

– модульну контрольну роботу.

2. Критерії нарахування балів:

2.1. Робота на практичних заняттях:

– активна робота (знання матеріалу лекцій (при опитуванні), повне виконання практичних завдань (при індивідуальному оцінюванні їх виконання) – 10 балів;

– помірна робота (не повне засвоєння матеріалів лекцій, виконання практичних завдань) – 5 балів;

2.2. Тестування (4):

- min 95% правильних відповідей- 10 балів;

- min 85% правильних відповідей -9 балів;

- min 75% правильних відповідей – 8 балів;

- min 65% правильних відповідей – 7 балів;

- min 60% правильних відповідей – 6 балів.

2.2. Модульна контрольна робота:

-повна відповідь на питання - 20 балів;

- достатня відповідь на питання -15 балів;

- поверхнева відповідь – 5 балів;

- відповідь відсутня – 0 балів.

Умовою першої атестації є отримання не менше 16 балів. Умовою другої атестації – отримання не менше 35 балів.

3. Умовою допуску до заліку є наявність 40 балів семестрового рейтингу. Рейтингова оцінка здобувача складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю та

заохочувальних.

Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів має право на отримання заліку автоматично відповідно до його семестрового рейтингу.

Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів, може взяти участь у заліковій контрольній роботі (з метою поліпшення результатів семестрової оцінки).

2.4. Залікова контрольна робота оцінюється в 100 балів. Контрольне завдання цієї роботи складається з трьох питань з переліку, що наданий у додатку до робочої програми або тестів за тематикою вивчення дисципліни.

Якщо залікова контрольна робота проводиться у вигляді тестів за всією тематикою дисципліни, тоді бали рахуються як відсоток правильних відповідей, якщо ж контрольна у вигляді запитань, тоді кожне запитання оцінюється у 33 бали. Критерії оцінювання:

«відмінно» - повна відповідь (не менше 95% правильної відповіді) – 33 бали;

«дуже добре» - достатньо повна відповідь (не менше 85% правильної відповіді, незначні неточності) – 28 балів;

«добре» - відповідь повна (не менше 75% правильної відповіді) – 25 балів

«задовільно», неповна відповідь (не менше 65% потрібної інформації, наявні змістовні помилки та неточності) – 21 бал;

«достатньо» - розкриті лише базові положення (не менше 60% потрібної інформації, наявні методологічні та процедурні помилки та неточності) - 20 балів;

«незадовільно», відповідь не відповідає умовам на «задовільно» – 0 балів.

Після виконання залікової контрольної роботи, якщо оцінка за залікову контрольну роботу більша ніж за рейтингом, здобувач отримує оцінку за результатами залікової контрольної роботи. Якщо оцінка за залікову контрольну роботу менша ніж за рейтингом, попередній рейтинг здобувача скасовується і він отримує оцінку з урахуванням результатів залікової контрольної роботи.

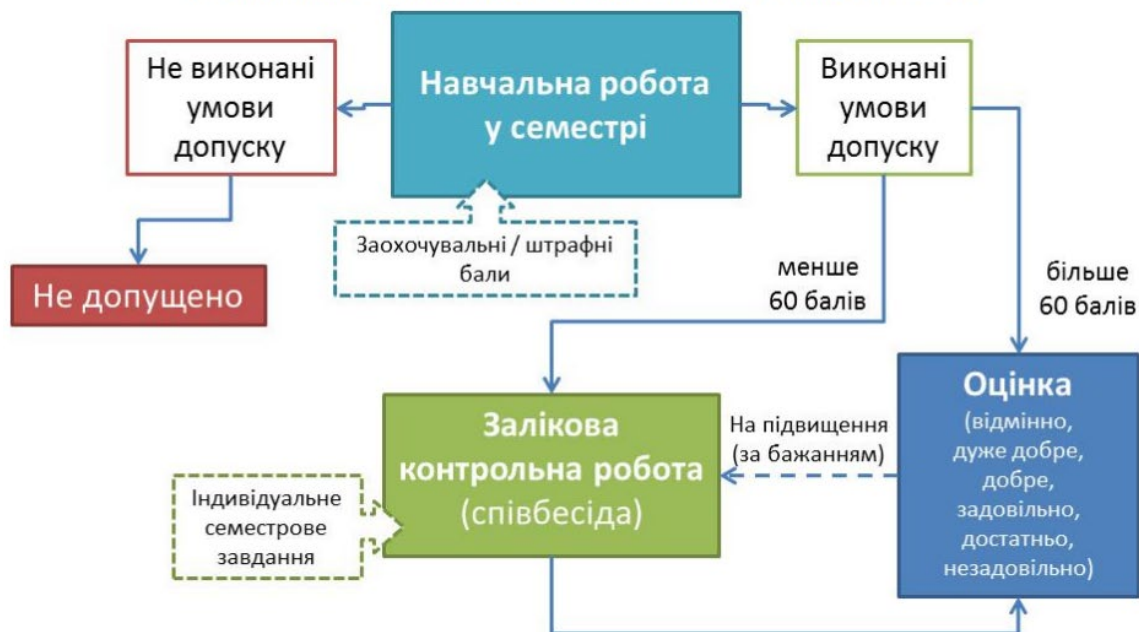
До відомості семестрового контролю викладач заносить рейтингові бали, отримані здобувачем у семестрі або за результатами виконання залікової контрольної роботи, та оцінку відповідно до цих балів

4. Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру або за результатами виконання залікової контрольної роботи, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

6. Таблиця переведення балів до оцінок:

Бали:	Оцінка
100...95	Відмінно
94...85	Дуже добре
84...75	Добре
74...65	Задовільно
64...60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Менше 40	Не допущено

**Б.1. Схема функціонування РСО з дисципліни
із семестровим контролем у вигляді заліку (РСО-1)**

Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Студент, який має сертифікати проходження дистанційних чи онлайн курсів за тематикою курсу отримують додатково 5 балів до суми рейтингових балів.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професором кафедри економічної кібернетики, д.е.н., проф.

Марченко Валентиною Миколаївною

Ухвалено кафедрою економічної кібернетики (протокол № 17 від 21.06.2023 р.)

Погоджено методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 11 від 30.06.2023 р.)

